

TEDENSKA SLIKE

PRILOGA

DOMOVINI

Leto VIII.

V Ljubljani, dne 21. aprila 1932.

16. številka

Naši zaslužni možje

Sloves našega rojaka v avstrijski republiki

Glasilo našega Sadjarskega in vrtnarskega društva se v aprilski številki na uvodnem mestu

spominja dvornega svetnika Josipa Löschniga, avstrijskega sadjarskega, vinarskega in vrtnarskega inspektorja, ki je 18. marca praznoval 60-letnico rojstva. Ta jubilej je bil na Dunaju praznovan izredno svečano ob navzočnosti ministrov, visokih funkcionarjev in mnogoštevilnih jubilarovih častilcev. Iz vse avstrijske republike je prišlo preko 3000 sadjarjev in izdana je bila posebna, odlično opremljena knjiga »Löschnig«, v kateri je opisano življenje in delo tega slavnega strokovnjaka, čigar ime je dandanes spoštovano ne le v vsaki kmetijski hiši avstrijske republike, marveč poznano tudi po vsej Evropi, da, po vsem svetu, kjer se goji sadjarstvo, vrtnarstvo in vinarstvo.

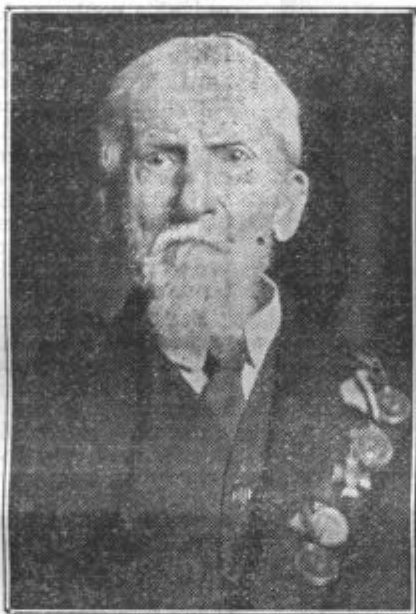
Josip Löschnig je naš rojak, zrasel je na uglednem veleposestvu v št. Janžu na Dravskem polju, kjer danes gospodari njegov mlajši brat župan Fric Lešnik. Oče, izredno izobražen gospodar, ki je bil tudi oskrbnik Herbersteinovega veleposestva, je umrl že v starosti 46 let in zapustil vdovo s 6 otroki. Mati, odlična, samozavestna, čvrsta slovenska gospodinja, je umrla lani v starosti 99 let. Jubilarovi sestri Marija in Hela sta poročeni z nadučiteljema Jankom Kodermanom v Mariboru, odnosno Antonom Gabercem v Ižakovcih, dočim je tretji brat Lojz upravitelj grajskega veleposestva v Maruševcu.

Odličnemu strokovnjaku iskreno čestitamo k jubileju in mu želimo še mnogo plodonosnih let.

Smrt stoletnega starčka

Naši čitatelji se gotovo še spominjajo pred nedavnim opisanega najstarejšega ljubljanskega prebivalca, upokojenega pismonoša Petra Cotiča, bivačega v skromnem podstrešnem stanovanju v Kadivčevi hiši na Bleiweisovi cesti. Tu mu je stregla gđc. Tončka Kadivčeva, velika ljubiteljica planin in znana dobrotnica revežev. Stari možiček, ki bi drugo leto 5. marca praznoval stoletnico, je vsa zadnja leta vdano pričakoval smrti, ki res ni pozabila nanj in ga je danes otela vseh pozemskih nadlog.

Starček je bil po rodu iz Oprtlja v Istri, vojaka je služil celih 16 let, bil je narednik in se je boril pri Solferinu in Matnovi. Pri pošti je služil najprej tri leta v Trstu, nato pa je bil v letu 1873 na lastno prošnjo premeščen v Ljubljano, kjer je

v tedanjih primitivnih razmerah služil vse do 1. avgusta 1894, ko je bil z 42 leti službe upokojen. Njegova močna natura je torej k ljuboval vsemu še celih 37 pokojninskih let. Žena mu je umrla že pred 28 leti, živi samo še en njegov sin. Do pred dvema letoma se je starček še dnevno sprehajal, potem ga je katar vrgel na posteljo, da je bil lani le še dvakrat zunaj. Zadnji čas je zelo opešal in je v miru zaspal za večno.

Ivan Rihteršič — 80-letnik

Te dni je praznoval svojo osemdesetletnico gospod Ivan Rihteršič, nadučitelj v pokoju. Staremu naprednemu borcu, ki je vzgojil dve generaciji Bohinjcev, želimo: Naj živi še mnogo let!

Smrt marljivega gospodarja

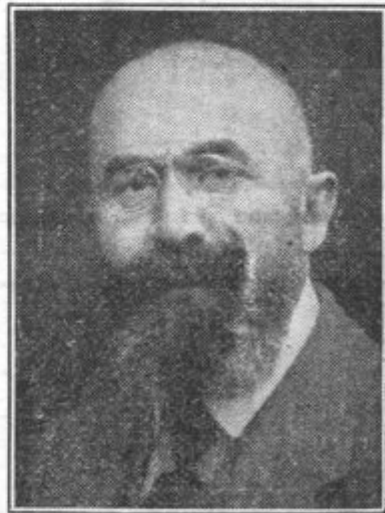
Po dolgem trpljenju je umrl v ljubljanski bolnišnici g. Josip Skodič, posestnik v Hotinji vasi, ki je bil znan širom Dravskega polja kot do-

ber zidar in mesar. Znan in priljubljen pa je bil tudi zaradi svoje požrtvovalnosti pri raznih narodnih društvih. Zlasti gasilci, pevci in Narodna knjižnica ga bodo zelo težko pogrešali. Pokojnik je bil velik prijatelj prirode, po svojih bogatih izkušnjah kot gospodar in obrtnik pa vedno na razpolago vsem rojakom z dobrim srcem in tudi z dejansko pomočjo. Ohranjen bo v častnem spominu.

Jubilej zgledega učitelja

Pretekli ponedeljek je praznoval 60-letnico svojega narodu posvečenega življenja naš šolski upravitelj g. Adolf Rosina, ki deluje na ormoški šoli

Že 39 let in se poleg svojega poklica skromno in zelo uspešno udeležuje tudi na splošnem poju narodne prosvete. Rodom iz ugledne narodne zdravniške rodbine v Ločah pri Konjicah se je šolal v Celju in Mariboru. Maturiral je l. 1893, in je nastopil svojo prvo učiteljsko službo v Ormožu. Ko je bila tu 1901. ustanovljena slovenska šola, se je še bolj posvetil ljudski prosveti. Velike zasluge ima tudi pri ustanovitvi meščanske in obrtno-nadaljevalne šole. Požrtvovalno se idejstvi ves čas tudi v stanovski organizaciji in je bilo posebno zaslužno njegovo delovanje v težkih časih, ko je imela Zveza slovenskih učiteljev na štajerskem svoj sedež v Celju pod predsedstvom pokojnega šolskega upravitelja Josipa Rajšpa,

Prizora iz poplavljenе Sremske Rače

Največje poplave v zadnjih 46 letih

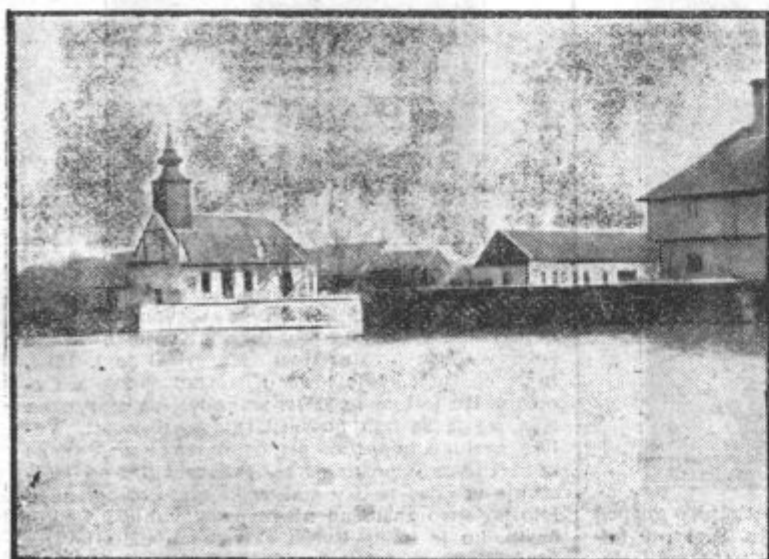
Nasipi ob Savi in Tisi popuščajo in povodenj zavzema vedno bolj katastrofalen obseg — Prostorna rodovitna polja so spremenjena v nepregledno jezero

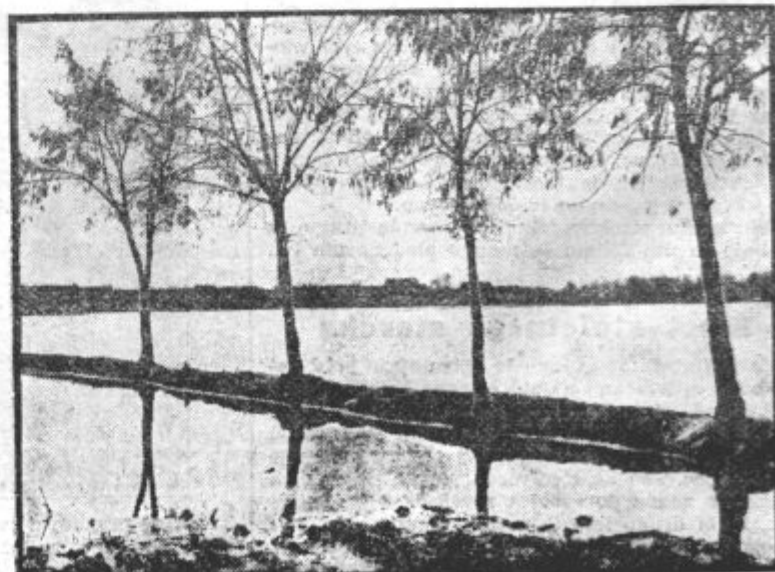
Velik obrambni nasip med Bošutom in Savo

Mačva je odrezana od Šabca, ker so mnogi mostovi porušeni

Pogled na poplavljeno selo Crivo

Ceste in polja pod vodo

Bojazen, ki se je izražala že meseca marca, ko so zapadle po vsej državi ogromne množine snega, kakor tudi v začetku aprila, ko je nastopilo nanedoma toplejše vreme, se je žal uresničila. Zaradi naglega tavanja snega in dolgotrajnega deževja so zavzele vsakoletne poplave ob Savi, Dunavu, Tisi in nekaterih drugih rekah letos tako katastrofalen obseg, kakršnega kronika poplav v teh krajih ne beleži že desetletja. Posamezne reke, zlasti pa Sava in Dunav so zadnje dni tako narasle, da presega vodostaj ne samo višino ob priliki katastrofalnih polav leta 1926 in 1929, marveč celo vodostaj pred 46 leti, ki je veljal do sedaj za največjo poplavno katastrofo v naših pokrajinah. Na tisoče in tisoče ha posejanega in obdelanega polja je pod vodo, a uničeni tudi nasipi, ki so bili v dobi dolgih let s tolikim trudom in tolikimi denarnimi žrtvami zgrajeni za to, da obvarujejo prebivalstvo in njegovo imetje pred razbesnelimi pomladanskimi vodami.

Po zadnjih poročilih je položaj zlasti ob dolnji Savi silno opasen. Nasipi so vsi razmočeni in po vrsti popuščajo, tako da zavzema povodenj od ure do ure večji obseg. Zemlja se je že tako napila vode, da ne vsrka več niti kapljice. K temu se je zadnje dni pridružilo še deževje, tako da reke še vedno neprestano naraščajo. Ker se je voda razlila, se naraščanje ne opaža tako zelo, a kljub temu znaša porast skoro dnevno še vedno približno 30 do 50 cm, ponekod pa tudi še več. Kakor pa vse kaže, bo naraščanje vode še trajalo, tako da se je bati najhujšega.

Sava je od Bosanskega Broda do Šabca deloma porušila, deloma pa prekoračila nasipe in se razlila na vse strani. Nešteto naselbin je pod vodo in deloma popolnoma uničenih. Mnogo hiš je voda porušila, večji del pohištva itd. pa je odnesla. Ljudje so rešili večinoma le golo življenje. Ker so oblasti pravočasno opozorile na pretečo nevarnost in odredile izpraznitev ogroženih naselbin, so se ljudje pravočasno umaknili na varno in rešili tudi vso živino. V Sremski Mitrovici je voda porušila nasip in se z veliko naglico razlila po mestu. Tudi vsa okolca je pod vodo. Na področju vodne zadruga Novigrad je voda poplavila tudi zemljišča, ki doslej še nikdar niso bila prizadeta od poplav.

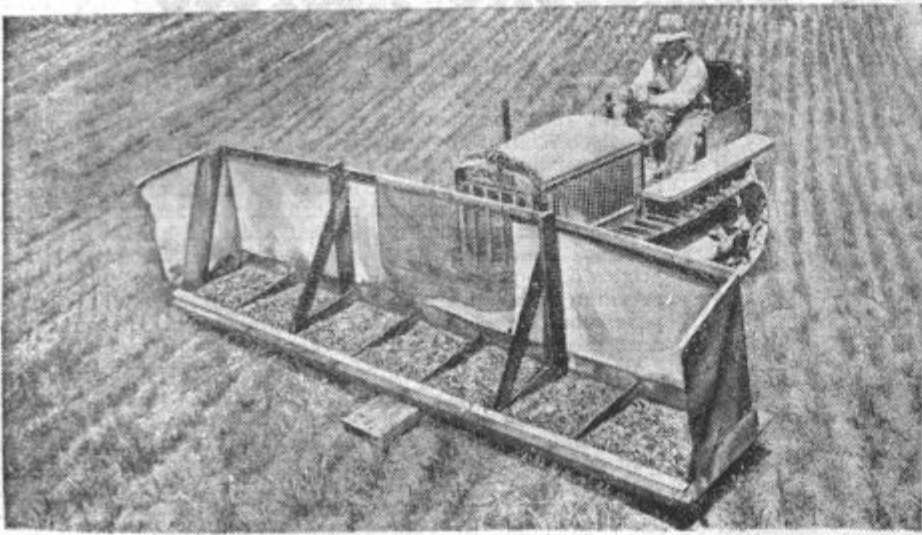
Vse delo je sedaj osredotočeno samo še na reševanje ljudi in živine. Od izliva Bosne pa do Brčkega je glavni nasip od Šamca do Domaljevca na vsej dolžini pod vodo, ki se razliva na vse strani. Noč in dan je zaposlenih tisoče in tisoče ljudi pri ojačanju in povišanju nasipa. Zaradi silnega pritiska vode pa je to delo zelo otežkočeno, ker voda zemljo kar sproti odnaša. Na tem področju so morali spraviti na varno 3800 ljudi in nad 12.000 glav živine.

Nič boljši ni položaj ob Dunavu in Tisi. Ob Dunavu je v nevarnosti 110 km nasipa, ki štiti 35.000 ha različnega polja. Vzdolž Tise čuvajo in ojačujejo nasip v dolžini 330 km. Če bi ta nasip popustil, bi voda poplavila nadaljnjih 330.000 ha zemljišča. Vzdolž Save je na tisoče in tisoče ljudi zaposlenih pri ocvanju 447 km nasipa, ki štiti 330.000 ha zemlje. V nevarnosti je vsa Mačva.

Tudi v okolici Beograda je položaj vedno bolj opasen. Voda je dosegla že tako višino, da je vse pristanišče pod vodo in se bo voda vsak čas razlila po Karadjordjevi ulici v notranjost mesta. Od Beograda do Zabrčja je eno samo nepregledno morje.

Sava je tako narasla, da je poplavila tudi beograjski kolodvor in resno ogroža veliko skladišče državnega monopola, v katerem je nad 100 vagonov soli. V nevarnosti je tudi palača Rečne plovitbe. Po večernih vesteh je Obrenovac popolnoma odrezan od sveta. Cesta med Šabcem in Obrenovcem je docela pod vodo.

Past za kobilice

Najnovejše sredstvo proti kobilicam je lovilna past, ki jo vleče traktor čez polje. Kobilice se prestrašijo, skočijo in se zadenejo ob pločevinasto steno, nakar popadajo v past, kjer jih potem uničijo.

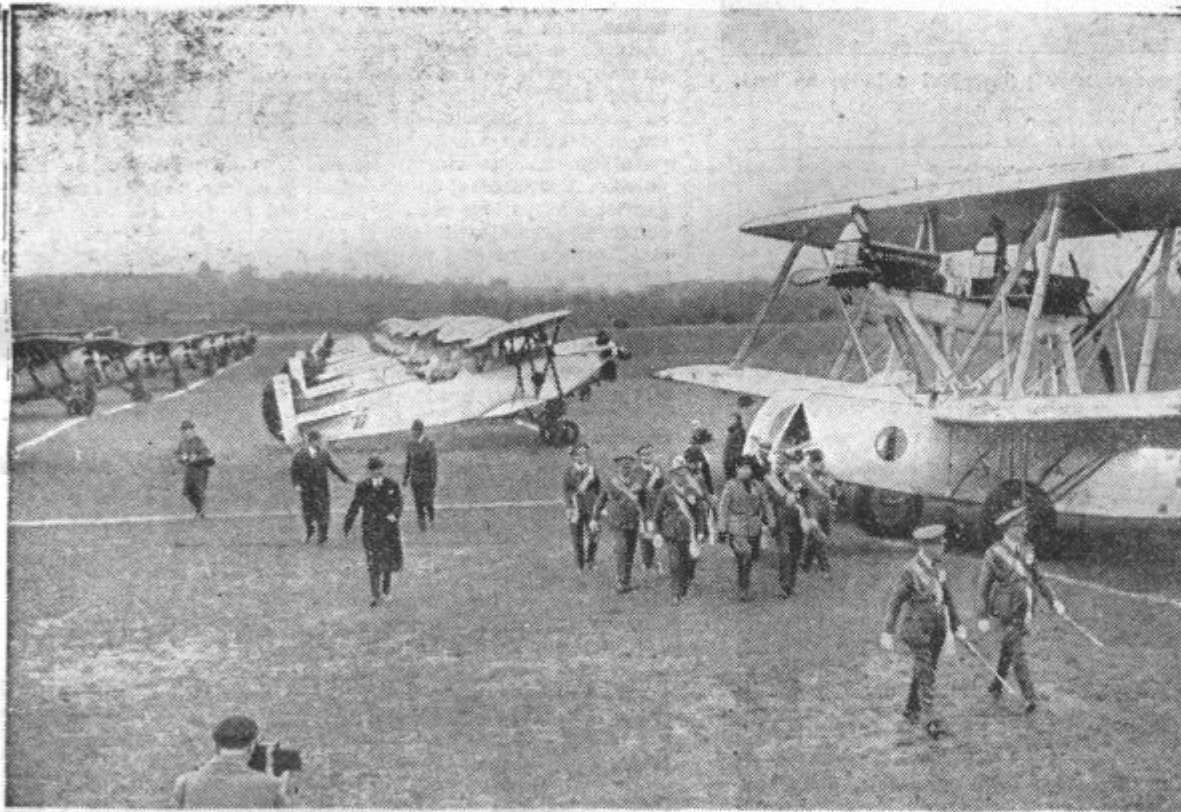
Slika desno:

Milena Atanackovičeva

načelnica odseka za zaščito dece in mater v ministertvu za socialno politiko in narodno zdravje, katerega zastopa na konferenci Mednar. urada za delo, ki se sedaj vrši v Zenevi,

Velika letalska parada v Rimu

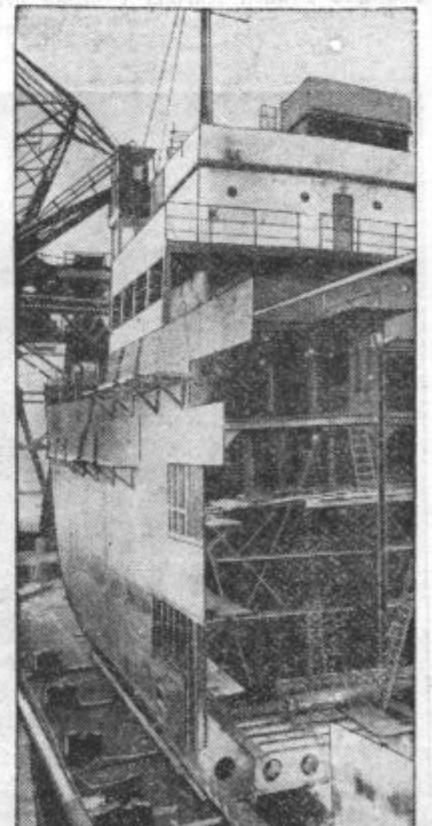
Italijansko vojno zrakoplovstvo je po mnenju strokovnjakov eno najmočnejših v povojni Evropi.

K razpustu oboroženih organizacij v Nemčiji

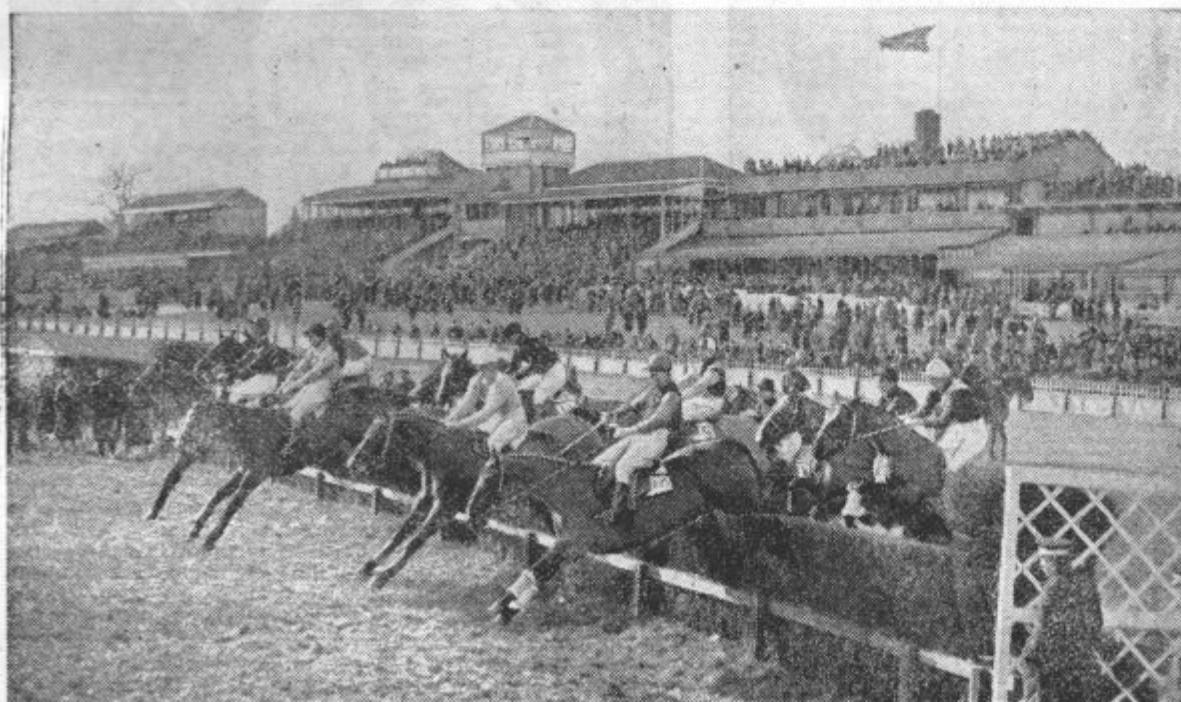

Zenski oddelek bojne organizacije narodnih socialistov.

Parnik podaljšujejo

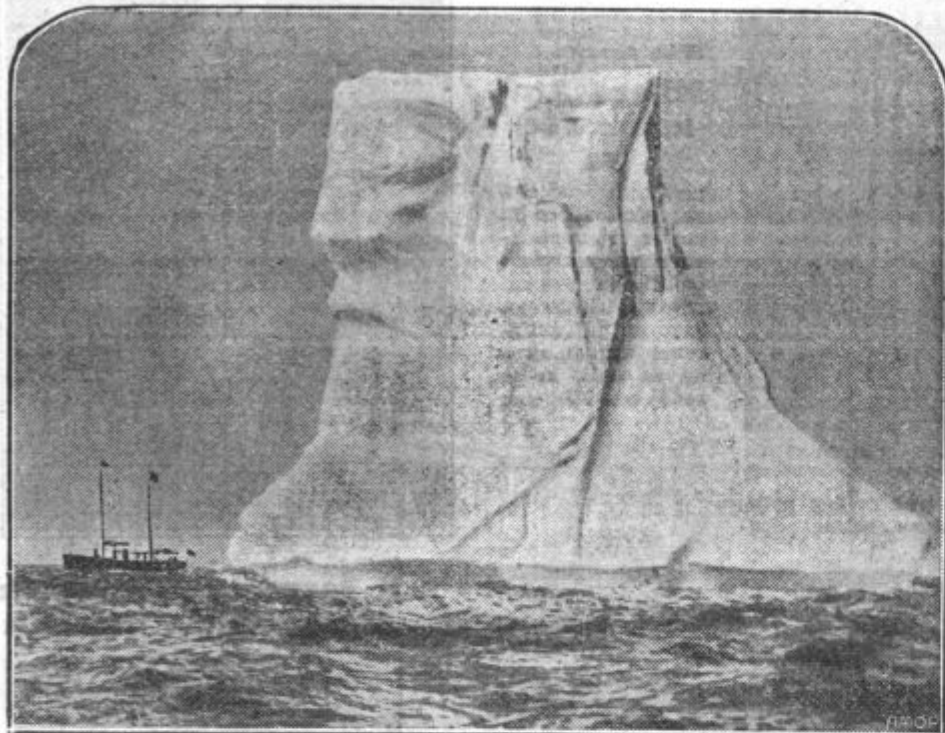

Parnik »Frielinghaus« bo v kielski ladjedelnici podaljšan za 12 in pol m

Največje konjske dirke se vršijo vsako pomlad na Irskem. Del čistega dobička dajo prireditelji za bolnišnice.

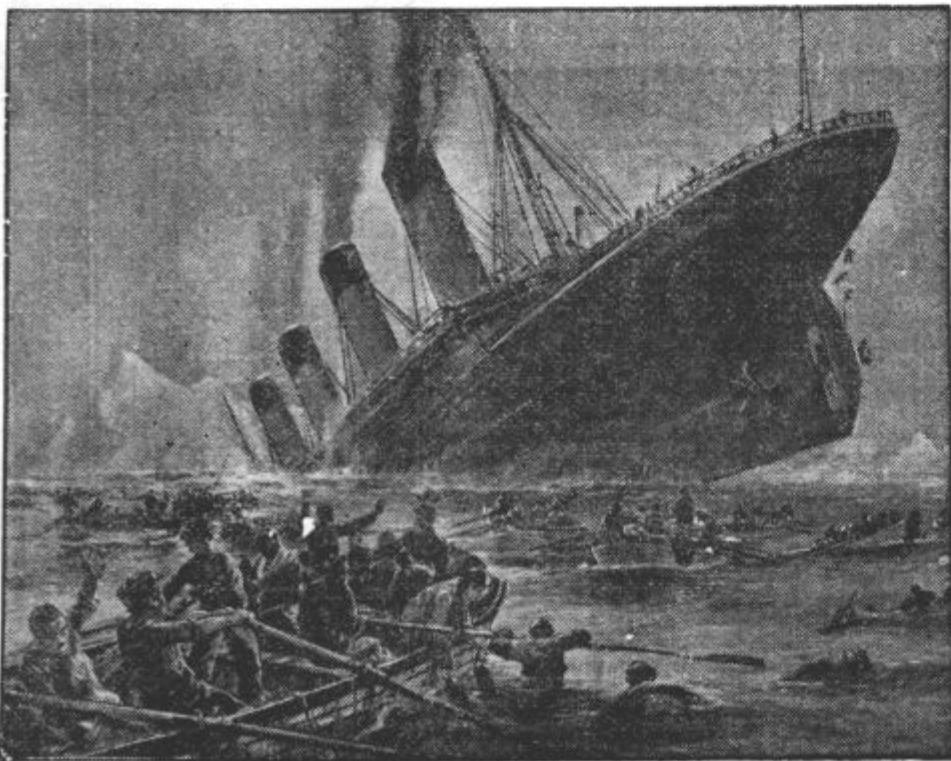
Spomin na največjo pomorsko nesrečo

Plavajoča ledna gora, ki ji velikost lahko precenimo v primerjavi z ladjo na levi.

Posstvo Franca Karuna v Milah pri Kranju. V levem kotu gospodar, desno pa njegova hči Manca.

Katastrofa »Titanic« po sliki slikarja Stöwerja

16. t. m. je minulo 20 let, odkar so v svet brzojavili strašno vest o potopu prekomornika »Titanic«.

Leta 1912 so spustili v morje novega morskega orjaka, Družba »White Star Line« je dala zgraditi pravo čudo ladjedelniške tehnike. »Titanic«, ta razkošni morski orjak, naj bi zasenčil po svojem obsegu, krasni opremljeni in pridobitvah moderne tehnike vse dotedanje parnike. Na 280 m dolgem in 30 m širokem parniku z devetimi krovji je bilo prostora za 800 mož posadke in 3000 potnikov. Največji bogataši so se priglasili za prvo vožnjo s »Titanicom« v New York, da bi se lahko pobahali, da so se peljali z največjim in najlepšim parnikom. Na »Titanicu« so bili potnikom na razpolago bazeni, gledališča, krasna restavracija, plesne dvorane itd.

Parnik je odplul iz Portsmoutha. Vožnja je bila rez zelo prijetna, saj potniki niso ničesar pogršali. Pred polnočjo 14. aprila so še gorele luči v plesnih dvoranah, kjer so potniki navdušeno plesali. Nedelja se je bližala koncu. Kar je tik pred polnočjo nekaj zahreščalo. Potniki so se začeli vpraševati, kaj se je zgodilo, častniki so jim pa odgovarjali, da ni nič posebnega. Toda častniki so se že zbirali okrog kapitana. Čez nekaj minut so prihiteli mornarji z rešilnimi pasovi. Potniki so začeli siliti na krov n že so jim delili rešilne pasove. Kazali so se že prvi znaki panike. Čulo se je kričanje in jok, začeli so spuščati rešilne čolne, ki so zadostovali komaj za tretjino potnikov, ker je bilo na parniku 2340 ljudi.

Najprej so začeli spravljati v čolne ženske. V splošni zmešnjavi in paniki je zaigral parniški orkester, da bi se ljudje nekoliko pomirili. Kapitan je naročil igrati, ko se je parnik že nagibal. Dve uri in pol se je boril orjak z morskimi valovi, potem ga je pa pogoltnilo morje. V bližini je molela iz morja ledena gora, ki je bil parnik zavozil v njo. Okrog kraja katastrofe je bilo morje polno nesrečnih potnikov, ki so se skušali rešiti, toda vsi so plavali v deželo smrti. Bilo jih je okrog 1500. Vedno manj glav je molelo iz vode. V bližini so plavali prenapolnjeni rešilni čolni. Kapitan je spravil v enega deklico, sam je pa odklonil rešitev, porenzil se je s parnikom na dno morja. Rešene potnike je sprejel na krov parnik »Carpathia«, ki ga je bil priklical junaški radiotelegrafist Philips šele med 5. in 6. uro zjutraj. Na 22 rešilnih čolnih je premetavalo morje prestrašene potnike sem in tja. O »Titanicu« ni bilo več duha ne sluha. Golo življenje si je bilo rešilo samo 705 potnikov.

Med žrtvami »Titanicove« katastrofe pred 20 leti je bil 20-letni Jeseničan Janko Vovk, ki je šel za kruhom v Ameriko. Vsi slovenski listi so takrat omenjali ponesrečene in rešene brodolomce rojake, a za Vovka niso vedeli, čeprav je bila njegova smrt uradno potrjena. Dolga leta so smrt zalega in izredno močnega mladeniča objokovali njegovi svojci osebno pa njegova sedaj že pokojna mati.

Rešila sta se pa France Korun, posestnik v Milah pri Kranju, in njegova hči Manca.

Konec prohibicije na Finskem

Na Finskem je zopet dovoljeno piti vino in žganje — tako je odločila ljudska volja pri decemborskem glasovanju o prohibiciji. Ko so prvič po letih odprli točilnice in gostilne, so ljudje v takšnem številu navalili nanje, da so v treh dneh razprodali vse zaloge alkoholnih pijač, ki so podvržene drtavnemu monopolu. Pivnice in restavracije so odprli prvič ob 10. dopoldne, toda že ob 5. uri zjutraj so stale pred njimi cele procesije ljudi, ki so si hoteli privoščiti piva in konjaka, whiskyja in estonske vodke. Slika prikazuje takšno »četo« v pričakovanju, da se odpro vrata gostilne. Pač žalostna slika propadajočega človeštva.